

Sağlık Bakanlığı'ndan "Bayram Süprizi"
657 VE 926 SAYILI KANUNA TABİ ÇALIŞAN TÜM HEKİMLERE
MUAYENEHANE AÇMAK YASAKLANDI,
2547 SAYILI KANUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLARA SINIRLAMALAR
GETİRİLDİ.

650 sayılı Kanun Hükmüne Kararname (KHK) bugünkü (26.08.2011 tarihli) Resmi Gazetede yayımlandı ve tabiri caizse "bayram süprizi" olarak hayatlarımıza girdi. Tıpkı Torba Yasalar gibi, pek çok Kanunda değişiklik yapan düzenleme de hekimlik alanı yönünden getirilen değişiklikler şöyle;

1-1219 SAYILI TABABET VE ŞUABATI SAN'ATLARININ TARZI İCRASINA
DAİR KANUN

Kanun'un 12. Maddesinin ikinci fıkrasına yapılan ekleme sonucunda madde şu hali almıştır.

MADDE 12- Sanatını icra etmek üzere bir mahalde kayıtlı olan herhangi bir tabibin bizzat dükkan ve mağaza açmak suretiyle her türlü ticaret yapması memnudur.

Tabipler, dış tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, "**657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 inci maddesi, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 27 nci maddesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 36 ncı maddesinin altıncı fıkrası ile 2955 sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanununun 32 nci maddesi saklı kalmak kaydıyla** aşağıdaki sağlık kurum ve kuruluşlarında mesleklerini icra edebilir:

a) Kamu kurum ve kuruluşları.

b) Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan özel sağlık kurum ve kuruluşları, Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan vakıf üniversiteleri.

c) Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan özel sağlık kurum ve kuruluşları, Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan vakıf üniversiteleri, serbest meslek icrası.

Tabipler, dış tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, ikinci fıkranın her bir bendi kapsamında olmak kaydıyla birden fazla sağlık kurum ve kuruluşunda çalışabilir. Bu maddenin uygulanması bakımından Sosyal Güvenlik Kurumunca branş bazında sözleşme yapılan özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversiteleri yalnızca sözleşme yaptıkları branşlarda (b) bendi kapsamında kabul edilir. Mesleğini serbest olarak icra edenler, hizmet bedeli hasta tarafından karşılanmak ve Sosyal Güvenlik Kurumundan talep edilmemek kaydıyla, (b) bendi kapsamında sayılan sağlık kuruluşlarında da hastalarının teşhis ve tedavisini yapabilir. Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir. Döner sermayeli sağlık kuruluşları ise kurumsal olarak işyeri hekimliği hizmeti verebilir. Bu maddenin uygulamasına ve işyeri hekimliğine ilişkin esaslar Sağlık Bakanlığınca belirlenir."

2- 657 sayılı DEVLET MEMURLARI KANUNU

Kanun'un 28 inci maddesinin birinci fıkrasına cümle eklenmesi, ikinci fıkrasının değiştirilmesi sonucunda madde;

TİCARET VE DİĞER KAZANÇ GETİRİCİ FAALİYETLERDE BULUNMA YASAĞI

MADDE 28 - Memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz, ticarî mümessil veya ticarî vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç). **“Memurlar, meslekî faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir işyerinde veya vakıf üniversitelerinde çalışamaz.”**

“Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri görevleri, özel kanunlarda belirtilen görevler ile kurumundan izin alınmak kaydıyla yapılan insanî ve sosyal amaçlı gönüllü çalışmalar bu yasaklamanın dışındadır.”

3- 926 SAYILI TÜRK SİLÂHLI KUVVETLERİ PERSONEL KANUNU

Kanun'a madde eklenmiştir.

“Meslekî faaliyet ve serbest meslek icrası yasağı

EK MADDE 27 – Bu Kanun kapsamına girenler, kanunlarda belirtilen istisnalar dışında meslekî faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir işyerinde veya vakıf üniversitelerinde çalışamaz.”

4- 2547 SAYILI YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNU

Kanun'un 36. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir. Maddenin son hali;

ÇALIŞMA ESASLARI

MADDE 36 - Öğretim elemanları, üniversitede devamlı statüde görev yapar.

Öğretim elemanının görevi ile bağlantılı olarak verdiği hizmetin karşılığında telif ücreti adıyla bir bedel tahsil etmesi halinde 58 inci madde hükümleri uygulanır.

Öğretim üyesi, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim birimi ile sınırlı olmaksızın ve ihtiyaç bulunması halinde görevli olduğu üniversitede haftada asgari on saat ders vermekle yükümlüdür. Öğretim görevlisi ve okutmanlar ise, haftada asgari on iki saat ders vermekle yükümlüdür.

Öğretim elemanlarının, ders dışındaki uygulama, seminer, proje, bitirme ödevi ve tez danışmanlıklarının kaç ders saatine karşılık geldiği; kendi üniversitesi dışındaki devlet veya vakıf üniversitelerine bağlı yükseköğretim kurumlarında haftada verebileceği azami ders saatleri ve uzaktan öğretim programlarında verdikleri derslerin örgün öğretim programlarında verilen kaç ders saatine tekabül ettiği Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

Rektör, rektör yardımcısı, dekan, enstitü ve yüksekokul müdürlerinin ders verme yükümlülüğü yoktur. Başhekimler, dekan yardımcıları, enstitü ve yüksekokul müdür yardımcıları ve bölüm başkanları, bu madde hükümlerine göre haftada asgari beş saat ders vermekle yükümlüdür.

“Yükseköğretim kurumlarının kadrolarında bulunan öğretim elemanları, kanunlarda belirtilen hâller dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 inci maddesi hükmüne tâbidir. Ancak öğretim üyeleri, yükseköğretim kurumlarında yalnızca eğitim ve araştırma faaliyetlerinde bulunmak ve döner sermaye faaliyetleri kapsamında gelir elde edilen

hizmetlerde çalışmamak kaydıyla mesai saatleri dışında yükseköğretim kurumlarından başka yerlerde meslekî faaliyette bulunabilir ve meslek veya sanatlarını serbest olarak icra edebilir. Yükseköğretim kurumlarından başka yerlerde çalışan öğretim üyelerine 58 inci madde ile 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesi uyarınca ek ödeme yapılmaz; bunlar rektör, dekan, enstitü, yüksekokul ve konservatuar müdürü, bölüm başkanı, anabilim ve bilim dalı başkanı, başhekim ve bunların yardımcısı olamaz.”

5- 2547 SAYILI YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNU

Kanun’a madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 59 – Yükseköğretim kurumları dışında meslekî faaliyette bulunmak ve meslek veya sanatlarını serbest olarak icra etmek isteyen öğretim üyelerine, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıla kadar ücretsiz izin verilebilir.”

6- 2955 SAYILI GÜLHANE ASKERİ TIP AKADEMİSİ KANUNU

Kanununun 32. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

ÇALIŞMA ESASLARI

Madde 32 - Gülhane Askerî Tıp Akademisindeki öğretim elemanlarının haftalık çalışma süresi 40 saattir. Öğretim elemanları, mesailerini kurumlarındaki çalışmalara hasrederler. Yetkili olan öğretim elemanları, gerektiğinde hasta muayenesi ve tedavisi de yaparlar. Askerî eğitim hastanelerindeki sağlık hizmetlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için, mesai saatleri dışındaki çalışmalar ve nöbet hizmetleriyle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Öğretim üyelerinin haftalık ders yükü en az on saattir. Öğretim üyelerinin yaptıkları ve yaptırdıkları uygulama, yönettikleri seminer ve doktora çalışmalarının ne ölçüde ders yükünden sayılacağı yönetmelikte gösterilir.

Gülhane Askerî Tıp Akademisindeki kadrolu öğretim görevlileriyle okutmanlar için haftalık ders yükü, oniki saatten az olmamak üzere yönetmelikte belirtilir.

Dekan, enstitü ve yüksekokul müdürleri için haftalık ders yükü zorunluluğu aranmaz.

Bunların yardımcıları ile bölüm başkanları için haftalık ders yükü yukarıda belirtilen sürenin yarısı kadardır.

“Gülhane Askerî Tıp Akademisindeki kadrolu asker ve sivil öğretim elemanları 926 sayılı Kanunun ek 27 nci maddesi hükmüne tâbidir. Ancak öğretim üyesi kadrolarında bulunanlar; yalnızca eğitim ve araştırma faaliyetlerinde bulunmak, 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yaralananlar, yükümlü erbaş ve erler ile askerî öğrencilere yönelik olanlar dışında hasta muayenesi ve tedavisi faaliyetleri kapsamında çalışmamak kaydıyla, Genelkurmay Başkanlığının izniyle mesai saatleri dışında meslekî faaliyette bulunabilir ve meslek veya sanatlarını serbest olarak icra edebilir. Bu öğretim üyelerine 926 sayılı Kanunun ek 17 nci maddesinin (Ç) fıkrası ile 17/11/1983 tarihli ve 2957 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi, 10/6/1985 tarihli ve 3225 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ve 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesi hükümlerine göre ödeme yapılmaz.”

7- YÜRÜRLÜK

Burada aktardığımız maddelerin tamamının yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği düzenlenmiştir.

DEĞERLENDİRME

Bir kez daha Bakanlığın “tam gün” ısrarı ve Anayasa Mahkemesi’nin görev ve yetki alanına giren bir düzenleme ile karşı karşıyayız. Bu durum yargı sürecinin uzun olacağı kaygısını doğurmaktadır.

Diğer yandan hekimler özel hastanelerde, tıp merkezlerinde, üniversitelerde, Vakıf üniversitelerinde, kamu kurum ve kuruluşlarında (...) istihdam edilebilmekte, işyeri hekimi, ambulans hekimi, kurum hekimi, aile hekimi (...) olarak çalışabilmektedir. Ancak tüm bu çalışma biçimlerinde “ücretli” çalışmakta, dolayısıyla özlük haklarından, mesai saatlerine, yıllık izin sürelerinden, “hastayı reddetme hakkı”na kadar tüm konularda (kamu veya özel) **bir işverene bağımlı** olmaktadır.

Hekimlerin mesleklerini bağımsız ve serbest olarak icra edebildikleri tek yer, muayenehanelerdir. Bu nedenle de hekimlik mesleği yönünden muayenehanelerin ayrı ve özel bir konumu vardır.

Ancak Kanun hükmündeki bu düzenlemeler ile hem Anayasa Mahkemesi, hem de Danıştay 5. Dairesinin kararı boşa çıkarılmakta, kamuda çalışan hekimlere mesleğin serbest icrası/muayenehane açma hakkı kesin olarak yasaklanmaktadır.

Üniversite öğretim üyeleri ise “yükseköğretim kurumlarında yalnızca eğitim ve araştırma faaliyetlerinde bulunmak ve döner sermaye faaliyetleri kapsamında gelir elde edilen hizmetlerde çalışmamak kaydıyla” mesai saatleri dışında yükseköğretim kurumlarından başka yerlerde meslekî faaliyette bulunabileceklerdir.

Ancak yakın tarihte Danıştay tarafından hukuka aykırı bulunan düzenleme yeniden getirilmekte ve *başka yerde çalışılması halinde ek ödeme yapılmayacağı* kuralı, bir kez daha karşımıza çıkarılmaktadır. Ancak ek ödememe yapılmaması yaptırımı da yeterli bulunmamış olacak ki; buna bir yaptırım daha eklenmiş ve mesleğini üniversite dışında icra edenlerin *rektör, dekan, enstitü, yüksekokul ve konservatuar müdürü, bölüm başkanı, anabilim ve bilim dalı başkanı, başhekim ve bunların yardımcısı olamayacakları* düzenlenmiştir.

Daha önceki düzenlemelerde olageldiği gibi, meslek örgütü ve hukuk bürosu üzerine düzen sorumluluğu yerine getirecek ve konunun yargı oranlarına taşınması için gerekli girişimlerde bulunacaktır.

26.08.2011
İstanbul Tabip Odası
Hukuk Bürosu

